

PRZEDSIĘBIORSTWO HYDROGEOLOGICZNE

Sp. z o.o.

ul. Chodowieckiego 7, 80-208 Gdańsk

e-mail: phgdansk@wp.pl

tel./fax: (58) 345-28-34, 608 427 943, 0 608 427 937;

NIP 583-027-01-97 KRS – 0000184848, Sąd Rejonowy w Gdańsku XII Wydział Gospodarczy
KONTO BANKOWE BANK MILLENNIUM S.A. XV o/Gdańsk 47116022020000000051635774

Kapitał zakładowy 50 000 zł

Projekt robót geologicznych wykonania otworu nr 3, rekonstrukcji studni nr 2, na terenie gminnego ujęcia wód podziemnych w Suminie

Zleceniodawca (finansujący): **Gmina Starogard Gdański**

Lokalizacja: **Sumin działka nr 160/2, obręb Sumin**

Gmina: **Starogard Gdański**

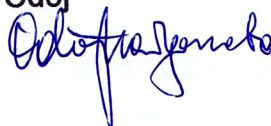
Województwo: **pomorskie**

Zlewnia: **Wisły**

Opracowała:

mgr Małgorzata Odoj

nr upr. V-1254

Dyrektor:

DYREKTOR

mgr Witold Rabek

Gdańsk, lipiec 2017 r.

SPIS TREŚCI

1. Cel prac.....	3
1.1. Zapotrzebowanie na wodę.....	3
1.2. Materiały wykorzystane do opracowania projektu.....	3
2. Opis ujęcia.....	4
3. Charakterystyka terenu.....	5
3.1. Położenie, morfologia i hydrografia.....	5
3.2. Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne.....	5
3.3. Jakość wody.....	5
4. Projektowany zakres prac i badań - wykonanie otworu studziennego nr 3.....	6
4.1. Lokalizacja i zakres prac.....	6
4.2. Konstrukcja otworu.....	6
4.3. Pobieranie próbek skał.....	7
4.4. Próbne pompowanie.....	7
4.5. Prace laboratoryjne.....	8
4.6. Prace geodezyjne.....	8
5. Projektowany zakres prac i badań – rekonstrukcja otworu studziennego nr 2.....	8
5.1 Lokalizacja i zakres prac.....	8
5.2. Konstrukcja otworu.....	8
5.3. Pobieranie próbek skał.....	9
5.4. Próbne pompowanie.....	9
5.5. Badania laboratoryjne.....	9
5.6. Prace geodezyjne.....	10
6. Bezpieczeństwo prac i ochrona środowiska.....	10
7. Wpływ projektowanych robót na obszary chronione.....	11
8. Prace dokumentacyjne.....	11
9. Harmonogram projektowanych prac.....	11
10. Wnioski i zalecenia.....	12

ZAŁĄCZNIKI

1. Mapa dokumentacyjna w skali 1 : 25 000; arkusz Gdańsk 335.11 układ 65; PPGK 1981.
2. Mapa do celów informacyjnych w skali 1 : 1000.
3. Wypis z rejestru gruntów.
4. Wyrys z mapy ewidencji gruntów, skala 1:500.
5. Projekt geologiczno — techniczny otworu nr 3.
6. Projekt rekonstrukcji otworu studziennego nr 2.
7. Przekrój hydrogeologiczny.
8. Wycinek z Mapy geośrodowiskowej Polski w skali: 50 000 ark. Zblewo.
9. Wycinek z Mapy hydrogeologicznej Polski w skali 1:50 000 ark. Zblewo.

1. Cel prac

Projekt opracowano na zlecenie firmy Urzędu Gminy Starogard Gdański z siedzibą w Starogardzie Gdańskim przy ul. Sikorskiego 9. W projekcie przedstawia się zakres robót i prac geologicznych niezbędnych do:

- odwiercenia otworu nr 3,
- wykonania rekonstrukcji otworu studziennego nr 2.

Prace te są niezbędne do eksploatacji ujęcia z wydajnością zapewniającą pokrycie zapotrzebowania na wodę i zapewnienia ciągłości dostawy wody z ujęcia do sieci wodociągowej na terenie ujęcia wiejskiego w Suminie, gm. Starogard Gdański.

1.1. Zapotrzebowanie na wodę

Aktualnie ujęcie jest eksploatowane z wydajnością od 518 do 676 m³/dobę, średnio 621 m³/dobę przy eksploatacji studni nr 1 i 2 ujmującej czwartorzędowy poziom wodonośny. W roku 2016 z ujęcia pobrano 226 691 m³. Studnia nr 2 z powodu kolmatacji filtra ma znacznie zmniejszony wydatek eksploatacyjny i jest praktycznie nieużywana. W przypadku awarii studni nr 1 nie ma możliwości podania żądanej ilości wody bez studni awaryjnej. Na ujęciu w Suminie występuje rosnąca tendencja poboru wody. Szczególnie wzrasta pobór w miesiącach marzec - wrzesień (w okresie wegetacyjnym).

Zapotrzebowanie na wodę ustalone w oparciu o rzeczywisty i planowany pobór wody wynosi: maksymalne zapotrzebowanie godzinowe $Q_{hmaks.} = 47,0 \text{ m}^3/\text{h}$, średnie zapotrzebowanie dobowe $Q_{d.średn.} = 800,0 \text{ m}^3/\text{d}$ (ok. 33 m³/h).

1.2. Materiały wykorzystane do opracowania projektu

- *Dokumentacja hydrogeologiczna ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w kat. „B” w miejscowości Sumin.* B. Pepliński, BPWM Gdańsk 1979.
- *Aneks do Dokumentacji hydrogeologicznej zasobów ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych w kat. „B” w miejscowości Sumin.* W. Halena, Wodrol Gdańsk 1983.
- *Projekty stref ochronnych ujęć wody wiejskich i zakładowych na terenie gminy Starogard Gdański, woj. gdańskie.* Fijałkowska L. Cerekwicka H., 1995, GEOMAR Usługi Geologiczne i Ochrony Środowiska Mariusz Mańkowski. 2010.
- *Operat wodnoprawny na pobór wód z ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych studnią nr 1 i 2 na terenie ujęcia w miejscowości Sumin, oraz zrzut wód popłucznych.* Z. Kliński, M. Żebrowska Zakład Usług Hydrogeologicznych Zygmunt Kliński, Gdańsk 2010 r.
- Decyzje administracyjne dotyczące ujęcia,
- Wyniki wizji lokalnej oraz informacje od użytkownika ujęcia.

2. Opis ujęcia

Ujęcie jest położone w południowej części miejscowości Sumin, gmina Starogard Gdański, oddalone o około 4 km na południowy zachód od Starogardu Gdańskiego na działce nr 160/2 obręb 0007 Sumin.

Ujęcie gminne służy do zaopatrzenia w wodę następujących miejscowości: Sumin, Koteże, Rokocin oraz częściowo Dąbrówki. Zarządcą i eksploatatorem ujęcia jest Gminny Zakład Usług Komunalnych z siedzibą w Jabłowie.

Studnie ujęcia zlokalizowane są na działce nr 160/2 obręb 0007 Sumin będącej własnością Gminy Starogard Gdański. W skład ujęcia wchodzi studnie wiercone:

- nr 1 wykonana w 1979 roku, o głębokości 49 m i wydajności eksploatacyjnej 65,0 m³/h przy depresji S=3,9 m; nr RBDH 1290073;
współrzędne otworu: $\varphi=53^{\circ}54'44,5''$ $\lambda=18^{\circ}27'27,0''$ (układ 1992).
- nr 2 wykonana w 1983 roku, o głębokości 53 m i wydajności eksploatacyjnej 39,0 m³/h przy depresji S=4,8 m. Nr RBDH 1290079;
współrzędne otworu: $\varphi=54^{\circ}54'44,2''$ $\lambda=18^{\circ}27'22,3''$.

Stan formalno-prawny ujęcia

Ujęcie ma ustalone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w dokumentacji hydrogeologicznej z 1979 roku. Zasoby eksploatacyjne zostały zatwierdzone dnia 5.11.1979 r. decyzją Wojewody Gdańskiego nr Oś.IV.8535/8265/73 E/2855 nr Oś-V/8530/3003/83 w wysokości:

$$Q=65,0 \text{ m}^3/\text{h}, \text{ przy } S=3,9 \text{ m}.$$

Pobór wody z ujęcia może być prowadzony przy użyciu studni nr 1 i 2 na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez Starostę Starogardzkiego decyzją z dnia 21.07.2010 r. –nr OS.6223.7/10, Wielkość poboru określona w decyzji wynosi:

$$Q_{d \text{ śr.}} = 500,0 \text{ m}^3/\text{d}, Q_{h \text{ max}} 50,0 \text{ m}^3/\text{h}.$$

Ujęcie znajduje się w obrębie ogrodzonego terenu na działce nr 160/2 obręb Sumin, która jest własnością Gminy Starogard Gdański (zał. nr 3 i 4).

Obszar ujęcia wody nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Starogard Gdański przyjętego Uchwałą Nr XII/110/2015/ Rady Gminy Starogard Gdański z 16.11.2015 r. projektowany otwór jest położony na terenie oznaczonym symbolem terenu infrastruktury technicznej - ujęcie wody.

Strefa ochronna ujęcia

Obecnie, ujęcie nie ma formalnie ustanowionej strefy ochronnej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy — Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (*Dz. U. z 2011 r., Nr 32, poz. 159*), strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002 r. wygasły z dniem 31 grudnia 2012 r.

Teren ujęcia jest ogrodzony, oznakowany i zagospodarowany zielenią. Studnie znajdują się na ogrodzonym terenie działki nr 160/2 w sąsiedztwie stacji wodociągowej. Studnie są zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych. Obecny sposób zagospodarowania ujęcia zapewnia ochronę urządzenia wodnego do poboru wody oraz zapewnia ochronę jakości ujmowanej wody podziemnej.

3. Charakterystyka terenu

3.1. Położenie, morfologia i hydrografia

Ujęcie jest zlokalizowane w południowej części miejscowości Sumin, w odległości około 4 km na południowy zachód od Starogardu Gdańskiego. Pod względem morfologicznym teren ujęcia jest położony w obrębie wysoczyzny morenowej centralnej części Pojezierza Starogardzkiego. Powierzchnia terenu, lekko falista, jest wyniesiona do rzędnej 108 – 118 m n.p.m. z łagodnym spadkiem ku północy do doliny Wierzycy. Rzędne terenu na obszarze ujęcia wynoszą od ok. 116 m n.p.m. w północno wschodniej części do ok. 120,6 m n.p.m. w części południowo zachodniej. Rzędna terenu przy projektowanym otworze wynosi około 116 m n.p.m.

Zgodnie z mapą podziału hydrograficznego Polski, ujęcie jest położone w zlewni o identyfikatorze hydrograficznym 2986852 „Dopływ spod Sumina”. Ciek ten wpływa do Jeziora Sumińskiego a dalej jako Dopływ z jeziora Sumińskiego uchodzi do Piesienicy dopływu Wierzycy.

3.2. Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne.

W rejonie ujęcia występują osady czwartorzędowe do głębokości co najmniej 150 m. Składa się na nie kompleks osadów lodowcowych, głównie glin zwałowych zlodowaceń północnopolskich, rozdzielonych wodnolodowcowymi utworami piaszczystymi o różnej granulacji.

Użytkowym poziomem wodonośnym jest II poziom piętra czwartorzędowego związany z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi fazy poznańskiej stadiału głównego Wisły. Strop czwartorzędowego poziomu wodonośnego występuje na głębokości 37 m tj. na rzędnej 80 m n.p.m.. Od powierzchni warstwa jest dobrze izolowana pakietem glin zwałowych o miąższości około 37 m.

Ujęta warstwa charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody stabilizującym się obecnie na głębokości 22,2 m tj. na rzędnej ok. 96 m n.p.m. Współczynnik filtracji warstwy obliczony w trakcie dokumentowania otworów wynosi w studni nr 1 - 0,000411 m/s, w studni nr 2 - 0,000156 m/s a wydatki jednostkowe odpowiednio 16,6 m³/h/1ms i 8,0 m³/h/1ms.

Budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne przedstawiono na przekroju (zał. nr 7).

3.3. Jakość wody.

Woda z ujmowanego poziomu charakteryzuje się dość stabilnym składem fizykochemicznym. Zawiera znaczną ilość związków żelaza (4,26 µg Fe/l) i manganu (0,263 µg Mn/dm³). Zawartość związków azotu jest niewielka. Zawartość jonów żelaza i manganu

znajduje się na poziomie przekraczającym dopuszczalne wartości przyjęte w Rozporządzeniu Ministra zdrowia (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989) z 13.11.2015 r. Woda pobierana z ujęcia wymaga uzdatniania.

4. Projektowany zakres prac i badań –wykonanie otworu studziennego nr 3

4.1. Lokalizacja i zakres prac

Otwór nr 3 zlokalizowano w obrębie działki nr 160/2, obręb 0007 Sumin, będącej własnością Gminy Starogard Gdański. Lokalizację otworu wskazano na zał. nr 2. Szczegółowa lokalizacja otworu winna nastąpić przed przystąpieniem do robót wiertniczych w obecności przedstawicieli Inwestora, dozoru geologicznego i wykonawcy robót. Dopuszcza się możliwość korekty lokalizacji otworu w obrębie działki.

4.2. Konstrukcja otworu

Na podstawie analizy wyników wiercenia otworu nr 2 i 3 zakłada się, że w miejscu lokalizacji projektowanego otworu, na głębokości 37 m wystąpi użytkowy poziom wodonośny o miąższości i wykształceniu granulometrycznym pozwalających na uzyskanie na uzyskanie żądanej ilości wody.

Projektuje się wiercenie do głębokości 54 m, przy końcowej średnicy wiercenia Ø18". i zafiltrowaniu warstwy wodonośnej w przelocie 40,0 – 50,0 m. Do otworu projektuje się zabudowę kolumny filtracyjnej PVC DN 300 ze szczeliną ciągłą o przekroju trapezowym (typu Johnson) i długości części roboczej 10,0 m z obsypką 1,0 - 2,0 mm. Konstrukcję otworu dostosowano do warunków hydrogeologicznych stwierdzonych w otworach ujęcia.

Zaproponowano dwa warianty zafiltrowania dotyczące rury nadfiltrowej. W wariantcie I projektuje się zastosowanie rury nadfiltrowej o długości 6 m z zamkiem i pozostawienie jako rur eksploatacyjnych rur Ø18". W wariantcie II zaprojektowano wyprowadzenie rury nadfiltrowej do powierzchni terenu i usunięcie rur osłonowych. Wariant II jest rozwiązaniem tańszym ale uniemożliwia ewentualną rekonstrukcję otworu w przyszłości. Ostateczną decyzję w tej sprawie podejmie finansujący prace w trakcie negocjacji cenowych z wykonawcą robót wiertniczych.

Po odwierceniu otworu do projektowanej głębokości należy otwór oczyścić wymieniając słup wody w otworze. Następnie należy otwór zachlorować i zabudować kolumnę filtracyjną.

Ostateczną konstrukcję i głębokość posadowienia filtru oraz szerokość szczeliny i granulację obsypki żwirowej winien ustalić dozór hydrogeologiczny w dostosowaniu do stwierdzonego profilu geologicznego, w oparciu o wyniki analiz granulometrycznych próbek gruntu pobranych z przelotu warstwy wodonośnej przewidywanej do zafiltrowania.

Projekt geologiczno – techniczny otworu przedstawiono na zał. graf. nr 5.

Obliczenie przewidywanej wydajności otworu

Przewidywaną wydajność otworu obliczono w oparciu parametry hydrogeologiczne warstwy stwierdzone w otworze nr III, na podstawie wzoru: $Q_{dop.} = 3,14 * d * l * V_{dop.}$ gdzie:

l – długość części czynnej filtru = **10,0 m**;

K_{sr} - współczynnik filtracji = **0,00028 m/s**;

Przedsiębiorstwo Hydrogeologiczne Sp. z o.o.

d - średnica filtru z obsypką żwirową: **0,46 m**.

V_{dop.} – dopuszczalna prędkość wlotową wody do filtru obliczono ze wzoru:

$V_{dop.} = \sqrt{\frac{K}{15}} : = 4,0 \text{ m/h}$ Stąd Q_{dop} wyniesie: $= 57,8 \text{ m}^3/\text{h}$, w zaokrągleniu **58,0 m³/h**.

4.3. Pobieranie próbek skał

Wiercenie należy prowadzić pod nadzorem hydrogeologicznym. Podczas wiercenia próby skał należy pobierać do skrzynek z urobku, co 3 m oraz przy każdej zmianie litologicznej utworów. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. (Dz.U. nr 282, poz. 1657) próbki geologiczne z wierceń hydrogeologicznych są próbkami czasowego przechowywania i podmiot, który pobierał próbki geologiczne obowiązany jest do ich przechowywania w magazynie, a ich likwidacja może nastąpić po zatwierdzeniu dokumentacji hydrogeologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej. Z przeprowadzonej likwidacji próbek sporządza się protokół. Próbki te podmiot prowadzący magazyn próbek jest zobowiązany udostępnić nieodpłatnie na wezwanie organu właściwego do zatwierdzenia projektu prac geologicznych w miejscu i terminie uzgodnionym między organem, a wykonawcą prac geologicznych. Należy również wykonać badanie granulometryczne 2-3 próbek z przewiercanej warstwy wodonośnej.

4.4. Próbne pompowanie

Po zafiltrowaniu i ponownym zachlorowaniu otworu, należy przeprowadzić pompowanie oczyszczające ze stopniowo rosnącą wydajnością do uzyskania 120% Q_{ekspl} (około 70 m³/h) i całkowitego oczyszczenia wody (ok. 24 h). Następnie należy przeprowadzić stabilizację zwierciadła wody.

Pompowanie pomiarowe należy przeprowadzić na trzech poziomach dynamicznych według następującego schematu:

- I cykl – 20m³/h t = 12 h;
- II cykl – 40 m³/h t = 12 h;
- III cykl – 60 m³/h t = 24 h;

Po zakończeniu pompowania pomiarowego należy przeprowadzić stabilizację zwierciadła wody w otworze pompowanym. Wodę z próbnego pompowania należy odprowadzić do rurociągu odprowadzającego wody popłuczne w odległości około 10 m.

W trakcie pompowania na III cyklu wydajności należy wykonać próbę piaszczenia wg PN –G-02318.

Pod koniec pompowania należy pobrać próbki wody do badań bakteriologicznych oraz fizykochemicznych.

Po zakończeniu pompowania pomiarowego należy dokonać oceny sprawności studni poprzez wyznaczenie współczynnika oporu hydraulicznego studni „C” w oparciu o metodykę przedstawioną w „Instrukcji obsługi wierceń hydrogeologicznych” lub inną metodykę zapewniającą prawidłowe obliczenie współczynnika „C”. W przypadku stwierdzenia niskiej

sprawności studni należy przeprowadzić zabiegi usprawniające studnie (np. pompowanie strefowe air- liftem), po których należy przeprowadzić krótkotrwałe pompowanie kontrolne w czasie pozwalającym na ocenę skuteczności zabiegów usprawniających.

4.5. Prace laboratoryjne

Pobrane z warstwy wodonośnej przewidzianej do ujęcia próbki gruntu należy poddać analizie sitowej i określić granulację w celu prawidłowego doboru zarówno wysokości szczeliny filtra jak i granulacji obsypki.

W pobranej próbce wody należy oznaczyć: barwę, mętność, odczyn pH, przewodność elektryczna właściwa., twardość ogólna, zasadowość, wapń, magnez, sód, potas, żelazo, mangan, chlorki, siarczany, amoniak, azotyny, azotany, utlenialność, mineralizację ogólną oraz podstawowe parametry bakteriologiczne.

4.6. Prace geodezyjne

Po wykonaniu otworu nr 3 należy ustalić rzędną wysokościową terenu i kryzy rury oraz położenie w nawiązaniu do państwowej sieci geodezyjnej. Podkład geodezyjny mapy należy opisać podając układ odniesienia i współrzędne lewego dolnego narożnika. Na karcie dokumentacyjnej otworu podać wartość współrzędnych XYZ.

5. Projektowany zakres prac i badań – rekonstrukcja otworu studziennego nr 2

5.1. Lokalizacja i zakres prac

Otwór nr 2 zlokalizowano w obrębie działki nr 160/2, obręb Sumin, będącej własnością Gminy Starogard Gdański. Lokalizację otworu przedstawiono na załącznikach graficznych nr 1 i 2. Przywrócenie użytkowych zdolności eksploatacyjnych studni jest możliwe po przeprowadzeniu rekonstrukcji polegającej na wymianie filtra.

Warunkiem sprawnego wykonania prac jest swobodny dostęp do wnętrza filtru studziennego. Użytkownik ujęcia zapewnia, że wejście do rury nadfiltrowej nie jest zablokowane. Przeprowadzenie rekonstrukcji wymaga od przyszłego wykonawcy dobrego przygotowania (odpowiedniego sprzętu i narzędzi oraz doświadczenia).

5.2. Rekonstrukcja otworu nr 2

Prace rekonstrukcyjne należy przeprowadzić według schematu przedstawionego na załączniku graficznym nr 6. Rekonstrukcja będzie polegać na:

- usunięciu z otworu filtru siatkowego $\varnothing 11\frac{3}{4}$ ", po wypłukaniu uszczelki żwirowej,
- 3-krotnemu przewierceniu warstwy wodonośnej w osłonie rur $\varnothing 16$ ", w przelocie 40-50 m,
- zabudowie filtru szczelinowego PVC SBF-K DN 175 w obsypce żwirowej,
- badaniach hydrogeologicznych: pompowaniu oczyszczająco-pomiarowym i pobraniu próbki wody do analizy laboratoryjnej.

Nie ma 100% pewności skutecznego przeprowadzenia rekonstrukcji. Rozstrzygnięcie o tym, że obiektywne przyczyny nie pozwalają na udane zakończenie prac powinno nastąpić w ciągu 1 tygodnia od rozpoczęcia robót.

5.3. Pobieranie próbek skał

Prace związane z rekonstrukcją otworu nr 2 należy prowadzić pod nadzorem hydrogeologicznym. Podczas przewiercania warstwy wodonośnej należy pobrać próbki do skrzynek z urobku, w przelocie 40-50 m.. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. (*Dz.U. nr 282, poz. 1657*) próbki geologiczne z wierceń hydrogeologicznych są próbkami czasowego przechowywania i podmiot, który pobierał próbki geologiczne obowiązany jest do ich przechowywania w magazynie, a ich likwidacja może nastąpić po zatwierdzeniu dokumentacji hydrogeologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej. Z przeprowadzonej likwidacji próbek sporządza się protokół. Próbki te podmiot prowadzący magazyn próbek jest zobowiązany udostępnić nieodpłatnie na wezwanie organu właściwego do zatwierdzenia projektu prac geologicznych w miejscu i terminie uzgodnionym między organem, a wykonawcą prac geologicznych.

5.4. Próbne pompowanie

Po zafiltrowaniu i ponownym zachlorowaniu otworu rekonstruowanego, należy przeprowadzić pompowanie oczyszczająco -pomiarowe ze stopniowo rosnącą wydajnością na trzech poziomach dynamicznych według następującego schematu:

- I cykl – 20 m³/h t = 12 h;
- II cykl – 40 m³/h t = 12 h;
- III cykl – 60 m³/h t = 24 h;

Następnie należy przeprowadzić stabilizację zwierciadła wody. Wodę z próbnego pompowania należy odprowadzić do rurociągu wód popłucznych w odległości około 10 m.

W trakcie pompowania na III cyklu wydajności należy wykonać próbę piaszczenia wg PN –G-02318.

Pod koniec pompowania należy pobrać próbki wody do badań bakteriologicznych oraz fizykochemicznych.

Po zakończeniu pompowania oczyszczająco - pomiarowego należy dokonać oceny sprawności studni poprzez wyznaczenie współczynnika oporu hydraulicznego studni „C” w oparciu o metodykę przedstawioną w „*Instrukcji obsługi wierceń hydrogeologicznych*” lub inną metodykę zapewniającą prawidłowe obliczenie współczynnika „C”. W przypadku stwierdzenia niskiej sprawności studni należy przeprowadzić zabiegi usprawniające studnie (np. pompowanie strefowe air- liftem), po których należy przeprowadzić krótkotrwałe pompowanie kontrolne w czasie pozwalającym na ocenę skuteczności zabiegów usprawniających.

5.5. Prace laboratoryjne

Pobrane z warstwy wodonośnej przewidzianej do ujęcia próbki gruntu należy poddać analizie sitowej i określić granulację w celu prawidłowego doboru zarówno wysokości szczeliny filtra jak i granulacji obsypki.

W pobranej próbce wody należy oznaczyć: barwę, mętność, odczyn pH, przewodność elektryczną właściwą, twardość ogólną, zasadowość, wapń, magnez, sód, potas, żelazo, mangan, chlorki, siarczany, amoniak, azotyny, azotany, utlenialność, mineralizację ogólną oraz podstawowe parametry bakteriologiczne.

5.6. Prace geodezyjne

Po rekonstrukcji otworu nr 2 należy ustalić rzędną wysokościową terenu i kryzy rury oraz położenie w nawiązaniu do państwowej sieci geodezyjnej. Podkład geodezyjny mapy należy opisać podając układ odniesienia i współrzędne lewego dolnego narożnika.

6. Bezpieczeństwo prac i ochrona środowiska

Prowadzenie robót wiertniczych objętych projektem robót geologicznych wiąże się z potrzebą zachowania szczególnych warunków bezpieczeństwa. Podczas robót wiertniczych należy przestrzegać warunków podanych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Warszawa, z dnia 25 kwietnia 2014 r. (Dz.U.2014 Poz. 812) w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi.

Przed rozpoczęciem prac należy opracować „dokument bezpieczeństwa” Teren prowadzenia prac należy oznakować tablicami ostrzegawczymi.

W trakcie wiercenia nie przewiduje się zalegania horyzontów ropnych i gazowych oraz stosowania materiałów promieniotwórczych.

Roboty ziemne należy rozpocząć po wcześniejszym rozpoznaniu uzbrojenia terenu. W trakcie prowadzenia prac montażowych należy przygotować dół urobkowy. Przed jego wykopaniem należy zdjąć warstwę gleby i złożyć na pryzmie. Po zakończeniu prac dół urobkowy należy zlikwidować a plac budowy uporządkować. Urobek z wiercenia nie stanowi odpadów szkodliwych dla środowiska.

Montaż, demontaż i obsługę urządzeń elektrycznych muszą wykonywać osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia. Wieżę wiertniczą należy uziemić. Protokoły z pomiarów skuteczności ochrony przeciwpożarowej urządzeń elektrycznych oraz uziemienia wieży powinny się znajdować w aktach wiertni.

Z uwagi na skalę i rodzaj prowadzonych robót wiertniczych nie przewiduje się by prace związane z wykonaniem otworu i rekonstrukcją powodowały jakiegolwiek negatywne konsekwencje dla środowiska i obszarów chronionych. Projektowane prace wiertnicze spowodują bardzo krótkie zakłócenia wynikające z pracy sprzętu transportowego, maszyn i ludzi. Transport ograniczy się do dostarczenia materiałów niezbędnych do wiercenia oraz wywozu elementów obudowy, sprzętu służącego do poboru wody i odpadów powstałych w trakcie wiercenia studni nr 3 i rekonstrukcji studni nr 2.

7. Wpływ projektowanych robót na obszary chronione

Ujęcie nie jest położone na obszarze objętym przestrzennymi lub punktowymi formami ochrony przyrody i krajobrazu, w rozumieniu Ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (*tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 627*).

Najbliższymi obszarami chronionymi są: Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich, którego granica przebiega około 550 m na zachód od ujęcia oraz obszary Natura 2000, Obszar Siedliskowy „Dolina Wierzycy” (PLH 220094) położony 5,6 km na północ i Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Bory Tucholskie” (PLB 220009) położony w odległości ok. 6,8 km na południowy zachód.

Obszary ochronne znajdują się poza maksymalnym, ustalonym w dokumentacji hydrogeologicznej, zasięgiem oddziaływania ujęcia. Pobór wody we wnioskowanej ilości z głęboko położonej warstwy wodonośnej nie będzie miał negatywnego wpływu na ww. obszary chronione.

Prace wiertnicze nie będą negatywnie oddziaływać na ww. obszary chronione. Skala i rodzaj przedsięwzięcia oraz położenie planowanego przedsięwzięcia w znacznej odległości od obszarów Natura 2000, wyklucza utratę bądź fragmentację siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których zaprojektowano ww. obszary Natura 2000.

8. Prace dokumentacyjne

Po zakończeniu prac i robót geologicznych związanych z wykonaniem otworu nr 3 oraz rekonstrukcją otworu nr 2 należy opracować dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej zawierający opis wykonanych prac i badań wraz z ustaleniem wydajności eksploatacyjnej otworu studziennego nr 2 i 3, opracowanym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno - inżynierskiej (*Dz. U. z 2016 r., poz. 2033*) *metodyczny*”.

9. Harmonogram projektowanych prac

Inwestor przewiduje rozpoczęcie realizacji projektowanych prac i badań w 2018 roku. Termin realizacji jest uzależniony od preliminarza wydatków Inwestora na prowadzenie działalności. Terenowe prace wiertnicze obejmą:

- rekonstrukcję otworu nr 2 – 1 miesiąc,
- wykonanie otworu studziennego nr 3 z z badaniami hydrogeologicznymi – 3 miesiące;

Uwzględniając przerwy technologiczne związane z montażem, demontażem i transportem urządzeń wiertniczych pomiędzy otworami, łączy czas prac terenowych określa się na 5 miesięcy.

Prace dokumentacyjne: opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej – 2 miesiące od zakończenia robót terenowych.

10. Wnioski i zalecenia

1. Wnioskuję się o zatwierdzenie projektu robót geologicznych na terenie gminnego ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w Suminie, gm. Starogard Gdański:
  - a) wykonanie otworu nr 3 o głębokości 54,0 m, zlokalizowanego na działce nr 160/2 obręb 0007 Sumin;
  - b) wykonanie rekonstrukcji otworu nr 2, zlokalizowanego na działce nr 160/2 obręb 0007 Sumin;
2. Wnioskuję się o zatwierdzenie projektu na okres 2 lat.
3. Prace wiernicze związane z wierceniem i rekonstrukcją otworów należy prowadzić na podstawie zatwierdzonego projektu pod dozorem geologicznym.
4. Wnioskuję się o upoważnienie dozoru geologicznego do korygowania prac w zakresie głębokości otworu i ostatecznej konstrukcji i filtru oraz czasu próbnego pompowania, w nawiązaniu do stwierdzonych warunków hydrogeologicznych.
5. Wyniki prac i badań geologicznych związanych z wykonaniem otworu nr 3 i rekonstrukcją otworu nr 2 należy przedstawić w dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej z ustaleniem wydajności eksploatacyjnej otworów, opracowanym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno - inżynierskiej (*Dz.U. z 2016 r., poz. 2033*)
6. Projekt robót geologicznych należy przesłać w dwóch egzemplarzach z jego zapisem na elektronicznym nośniku danych do Departamentu Środowiska i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego w Gdańsku z wnioskiem o zatwierdzenie.